

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของหัวข้อการวิจัย

การสอนเขียนในปัจจุบัน เน้นการเขียนที่ใช้ความจำ การเขียนตามแบบ มีกฎเกณฑ์ และยึดหลักภาษาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งบางครั้งกฎเกณฑ์ต่าง ๆ อาจทำให้เด็กรู้สึกเป็นเรื่องยากที่จะเขียน หรือหมกกำลังใจในการเขียน เรื่องการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์และบรรยากาศในการเรียนการสอนของเรา นั้น มีนักการศึกษาให้ความเห็นไว้ดังนี้

ครูส่วนมากอาจคิดว่า การสอนให้เด็กรู้จักเขียนความคิดเห็นนั้น เป็นเรื่องยาก ส่วนตัวเด็กเองก็อาจคิดว่าไม่รู้จะเขียนอะไร เขียนได้ไม่กี่ประโยคก็หมดเรื่องที่จะเขียนเสียแล้ว เด็กบางคนอาจมีความลำบากใจในการเขียน เนื่องจากสะกดตัวไม่ถูก แต่งประโยคไม่เป็น ไม่รู้จักเรียงลำดับข้อความให้ถูกต้อง การเลือกใช้คำไม่เหมาะสมหรือไม่ถูกต้อง เหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่กล้าแสดงออก¹

ประกอบกับ ในวงการการศึกษาของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ การศึกษากาตฤษฎี การจัดการเรียนการสอนส่วนมากจะเป็นแบบครูขึ้นหรือนั่งอยู่หน้าชั้น แล้วบรรยายหรืออ่านจากคู่มือประกอบการสอน ประกอบกับการเขียนกระดานดำหรืออธิบายแผนภาพเป็นครั้งคราว ส่วนนักเรียนจะนั่งเป็นแถวหันหน้าเข้าหาครู แล้วนั่งฟังบรรยายพร้อมกับจับบันทึก มีเพียงส่วนน้อยที่จัดให้มีการอภิปรายซักถามเป็นกลุ่มย่อย หรือใช้สื่อทัศนูปกรณ์อื่นหรือวิธีการสอนอื่น ๆ วิธีการสอนแบบบรรยายนั้นจะพบได้ทุกระดับชั้น ตั้งแต่ประถมศึกษา มัธยมศึกษา จนกระทั่งถึงชั้นอุดมศึกษา และแม้แต่ระดับบัณฑิตวิทยาลัย²

¹ นิตยา ฤทธิโยชัย, "วิธีสอนให้เด็กรู้จักเขียนอย่างสร้างสรรค์," ศูนย์ศึกษา (ม.ค.-เม.ย.18), หน้า 60.

² เมืองทอง แชมมณี, "การจัดการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวา," วารสารครุศาสตร์ (ก.ย.-ต.ค.19); หน้า 61.

จะเห็นได้ว่า ภายใต้บรรยากาศการเรียนการสอนดังกล่าวนี้ จะไม่ช่วยพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และไม่ช่วยให้ "เด็กสามารถเขียนโดยมีความคิดสร้างสรรค์ได้"³ สมดังจุดประสงค์การเรียนรูทางด้านการเขียน สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 เท่าที่ควร ทั้งที่ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญ ช่วยพัฒนาให้โลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอและก่อให้เกิดความเจริญก้าวหน้าไปโดยไม่หยุดยั้ง มีผู้ให้ความสนใจและศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และการศึกษาไว้อย่างหลากหลายทาง ดังนี้

บอยด์ อาร์. แมคแคนเลส⁴ (Boyd. R. McCandless) เชื่อว่าทุกคนเป็นเจ้าของความสามารถทางการสร้างสรรค์ในบางระดับ บางคนอาจแสดงความสามารถในการสร้างสรรค์น้อยกว่าคนอื่น แต่ไม่มีใครที่จะไม่มีความสามารถในการสร้างสรรค์เลย และความสามารถในการสร้างสรรค์นั้น สามารถพัฒนาขึ้นได้ภายใต้เงื่อนไขบางประการ เขาสนับสนุนความคิดของเปียร์เจท (Piaget) ที่ว่าการพัฒนาความสามารถทางการสร้างสรรค์นั้นควรเป็น เป้าหมายประการแรกของการศึกษา เขาเชื่อว่าการสร้างสรรค์เป็นส่วนที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ซึ่งสมควรได้รับการสนับสนุนและกระตุ้นให้เกิดในโรงเรียน

อแลน เจ. แมคคอร์แมค⁵ (Alan J. McCormack) ศึกษาผลของวิธีสอนที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์และสัมฤทธิ์ผลของการเรียนพบว่า ความคิดสร้างสรรค์นั้นสามารถสอนให้พัฒนาขึ้นได้โดยไม่เสียสัมฤทธิ์ผลทางการเรียน

³หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กระทรวงศึกษาธิการ (ยังไม่จัดพิมพ์) หน้า 14.

⁴Boyd. R. McCandless and Ellis D. Evans, Children and Youth Psychosocial Development, (Hinsdale, IL: The Dryden Press, 1973), pp.216-217.

⁵Alan J. McCormack, "The Effects of Selected Teaching Methods on Creative Thinking, Self-Evaluation, and Achievement of Students Enrolled in an Elementary Science Education Method Course"(Unpublished Doctor of Education).

แนวคิดดังกล่าวข้างต้นอาจสรุปได้ว่า ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่อยู่ในทุกคน ในระดับที่แตกต่างกัน และสามารถช่วยส่งเสริมให้เพิ่มพูนขึ้นได้ โดยไม่เสียสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแต่อย่างใด ความคิดสร้างสรรค์นับเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างผลงานที่มีคุณค่า การคิดแนวใหม่ ๆ ที่ลักษณะเฉพาะตัวของกวีก่อให้เกิดวรรณกรรมที่มีคุณค่า ความคิดสร้างสรรค์ของนักวิทยาศาสตร์ ก่อให้เกิดเทคโนโลยีต่าง ๆ นักการศึกษาคิดนวัตกรรมและวิธีการใหม่ ๆ ในการเรียนการสอนเช่นเดียวกันกับความคิดสร้างสรรค์ของแม่ครัวคิดอาหารหลายประเภทที่มีรสชาติต่าง ๆ กัน ความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่งก็อาจทำให้เกิดงานเขียนที่มีคุณค่า มีลักษณะเฉพาะขึ้นได้เช่นกัน เนื่องจากเด็กในระดับประถมศึกษาตอนต้น เป็นวัยที่เด็กแสดงลักษณะเฉพาะตัวมากที่สุด ไม่มีการเลียนแบบตามลักษณะวัยรุ่น และเป็นวัยที่มีอิทธิพลต่อบุคคลิกภาพในภายหน้าเป็นอย่างมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าควรส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ตั้งแต่วัยนี้

แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาตอนต้นนั้นยังไม่มีกรเตรียมเรียงหรือสร้างขึ้นเพื่อพัฒนาการคิดแบบสร้างสรรค์เป็นลำดับขั้นไว้แพร่หลาย ดังที่ กุญชรী คำชาย⁶ กล่าวว่า "การพัฒนาให้เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้น โดยปกติเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา แต่มาเสียความว่า ขณะที่มีคนพูดถึง แต่ก็กลับไม่มีใครลงมือทำ ปัญหาของเรื่องนี้อาจเป็นเพราะ เรามีแนวคิดผิด ๆ เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ เช่นคำว่า "สร้างสรรค์" ยากเกินไปที่จะให้คำนิยาม ยากเกินไปที่จะเข้าใจและ ยากที่สุดก็เห็นจะได้แก่ สอนอย่างไรที่จะเกิดความคิดสร้างสรรค์ และการสอนเพื่อให้เกิดนิสัยและเจตคติอันจะก่อให้เกิดพฤติกรรมสร้างสรรค์นั้นจะต้องอาศัย วัสดุ วิธีสอน และเนื้อหาเป็นสำคัญ" นิตยา กุทธิโยธี⁷ กล่าวว่ากรวางโครงการสอนการเขียนอย่างสร้างสรรค์นั้น

⁶ กุญชรী คำชาย, "แนวการสอนเพื่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์" วารสารวิชาการวิทยาลัยครูเทพสตรี (ชุมนุมหนังสือทางวิชาการ เนื่องในวันครบรอบการสถาปนากระทรวงศึกษาธิการ, ปีที่ 84 2519), หน้า 8.

⁷ นิตยา กุทธิโยธี, เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

ต้องกระทำโดยรอบคอบ เพราะมีความสำคัญมาก เด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือแนะนำ
 ใ้รู้จักการวางระเบียบแบบแผนของความคิดให้เป็นไปตามลำดับ ซึ่งลักษณะของแบบฝึกที่
 สร้างขึ้นควรมีหลายแบบ และมีภาพประกอบมาก เนื่องจาก นิภา ชวนะพานิช⁸ มีความ
 เห็นว่า แบบฝึกหัดควรมีหลาย ๆ แบบ และลักษณะของแบบฝึกหัดควรจะทำให้เกิดความ
 สนุกสนานพอใจในการที่จะทำแบบฝึกหัด

เอ็มเมอร์ลา วี. ดีชานท์⁹ (Emerald V. Dechant) ให้ความเห็นว่าหนังสือ
 สำหรับเด็กควรจะมีภาพเพื่อจะได้เปิดโอกาสให้เด็กได้มีประสบการณ์ในเรื่องความหมาย
 ของคำได้เป็นทวีคูณ รูปภาพจะช่วยพัฒนาความหมายของคำรูปภาพ ความหมายของคำ
 ตรงกันข้าม ตลอดจนความหมายของคำอื่น ๆ ด้วย

ภาพประกอบในแบบฝึกควรเป็นภาพเขียนโปร่งที่มีรายละเอียดของภาพน้อย
 (ภาพการ์ตูน) แสดงอาการคล้ายกับเคลื่อนไหว มีชีวิตจิตใจ มีขนาดใหญ่เหมาะสมกับหน้า
 กระดาษ และมีเนื้อหาตรงกับหัวข้อเรื่อง ดังที่ สุนันท์ จุฑะศร¹⁰ พบว่าลักษณะภาพประกอบ
 หนังสือที่นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น ชอบมากที่สุด คือ ภาพเขียนหยามที่มีลักษณะเข้าใจ
 ง่าย และแสดงอาการคล้ายกับเคลื่อนไหวมีชีวิตจิตใจ มีศูนย์กลางในภาพ จุดสนใจจะต้อง
 ใหญ่สะดุดตา ควรมีขนาดใหญ่ มีเนื้อหาตรงกับหัวข้อเรื่อง ลักษณะของแบบฝึกดังกล่าวนี้
 จะช่วยดึงดูดความสนใจของเด็กได้และช่วยแก้ปัญหาเรื่องความสามารถที่ไม่เท่ากัน การ

⁸นิภา ชวนะพานิช. "การสร้างแบบฝึกหัดภาษาไทยเรื่อง สระเสียงยาว สำหรับ
 ชั้นประถมศึกษาตอนต้น." (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชาประถมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2518), หน้า 12.

⁹Emerald V. Dechant. "Learning to Read Pictures" Improving the
 Teaching and Reading (New York : Prentice - Hall Inc., 1964), pp.133-
 135.

¹⁰สุนันท์ จุฑะศร "การวิเคราะห์ความสำคัญของภาพประกอบหนังสือแบบเรียนที่มีต่อ
 นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้นในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต แผนกวิชา
 โสตทัศนศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2509), หน้า 11.

ทำงานเสร็จไม่พร้อมกัน ซึ่งทำให้เด็กเบื่อ และรบกวนชั้นเรียนโดยการให้เด็กที่ทำงานเสร็จเรียบร้อยระบายสีภาพต่าง ๆ ในขณะที่คนอื่นทำงานของตนต่อไป

ค่านการเรียนการสอนนั้นควรเน้นแนวคิดสำคัญ 2 ประการ ดังนี้ คือ

1. ความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ เน้นเสรีภาพในการเรียนรู้ เชื่อว่าการเรียนรู้เป็นปรากฏการณ์ส่วนตัวที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล ทำให้นักเรียนรู้จักตนเอง เชื่อมมั่นในตนเอง ควบคุมตนเองได้ นำตัวเอง ตัดสินใจเองได้ ใช้เทคนิคการสอนหลายวิธี และใช้กลุ่มที่ไม่ตายตัว มีกิจกรรมหลายแบบเพื่อแลกเปลี่ยนและแบ่งปันความรู้ เป็นต้น¹¹

2. แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาเพื่อความเป็นมนุษย์ (Humanistic Education) เป็นการศึกษาที่เน้นองค์ประกอบ 2 ส่วน โดยให้ความสำคัญเท่าเทียมกัน คือ

1. เจตนคติ ความรู้สึก และอารมณ์ (Human Content)

2. ความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา (Subject Content) องค์ประกอบทั้ง 2 ส่วนนี้ จำแนกย่อยออกไปได้อีกในแง่ความคิดสร้างสรรค์ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การพึ่งตนเอง ความเข้าใจตนเอง การพัฒนาตนเอง การเรียนรู้ซึ่งถึงใจของผู้อื่น การติดต่อสื่อสาร การสนองตอบทางอารมณ์ ค่านิยมแท้ และความสำคัญของชีวิตในปัจจุบัน¹²

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องนี้ และสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่สองชั้นโดยอาศัยทฤษฎีของ กิลฟอร์ด และแบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ทาง ภาษาตามทฤษฎีนี้เป็นพื้นฐาน อนึ่ง ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสร้างคู่มือประกอบการใช้แบบฝึกเพื่อเป็นแนวทางในการสอนเขียน แบบสร้างสรรค์ ภายใต้บรรยากาศการเรียนการสอนที่มีชีวิตชีวา และตามความสามารถของแต่ละบุคคล ซึ่งผู้วิจัยเลือกใช้รูปแบบ

¹¹ เลขา ปิยะอัจฉริยะ, "การสอนตามเอกัตภาพ", วารสารครุศาสตร์ ปีที่ 3 ฉบับที่ 1-2 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม 2517), หน้า 19.

¹² เมืองทอง แซมมณี, "การจัดการเรียนการสอนอย่างมีชีวิตชีวา", วารสารครุศาสตร์ (กันยายน-ตุลาคม, 2519), หน้า 64.

ที่มีใช้ในห้องเรียน และวิธีสอนที่ครูทั่วไปคุ้นเคยเป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมต่าง ๆ ที่เสนอ
 นั้นนั้น นำมาจัดทำในการสอนประจำวันได้โดยไม่เพิ่มงานสำหรับครูซึ่งโดยทั่วไปมีงาน
 ประจำอยู่มากแล้ว ผู้วิจัยเชื่อว่าแบบฝึกและคู่มือประกอบการใช้แบบฝึกการเขียนแบบ
 สร้างสรรค์สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่สองนี้ จะเป็นเครื่องมือหนึ่งที่ช่วยให้ครูพัฒนาความ
 คิดสร้างสรรค์ทางด้านภาษาของเด็กได้เป็นอย่างดี

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ คือ

1. เพื่อสร้างแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
2. เพื่อสร้างคู่มือประกอบการใช้แบบฝึก
3. เพื่อหาประสิทธิภาพของแบบฝึกที่สร้างขึ้น

สมมติฐานของการวิจัย

แบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนี้มีผลให้ผู้เรียน เกิดความคิด
 สร้างสรรค์ทางภาษาตามทฤษฎีของกิลฟอร์ดเพิ่มขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

- ก. เนื้อหาของแบบฝึกการเขียนแบบสร้างสรรค์ประกอบด้วยหน่วยต่าง ๆ ดังนี้
1. การสร้างคำ และความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำ
 - 1.1 การสร้างคำจากพยัญชนะ สระ ตัวสะกดที่กำหนดให้
 - 1.2 การสร้างคำใหม่จากคำที่กำหนด

- 1.3 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับความหมายของคำ
คำที่มีความหมายคล้าย และ ตรงกันข้าม
- 1.4 คำประสม
- 1.5 ความคิดรวบยอดเกี่ยวกับการจัดพวก
2. ประโยคและส่วนขยาย
 - 2.1 ประโยค
 - 2.2 สร้างคำจากอักษรที่กำหนดให้เป็นประโยค
 - 2.3 ส่วนขยายประโยค คำเลียนเสียง คำเปรียบเทียบ ประโยคที่มี
ส่วนขยาย
3. การเขียนเป็นข้อความ
 - 3.1 การตีความหมายจากสัญลักษณ์ที่กำหนดให้ออกมาเป็นถ้อยคำ หรือ
ข้อความที่สื่อความหมายได้ชัด และ คิดสัญลักษณ์ของสิ่งที่กำหนดให้
ได้
 - 3.2 การตีความหมายจากภาพที่กำหนดให้ออกมาเป็นถ้อยคำหรือข้อ
ความที่สื่อความหมายได้ชัด
 - 3.3 บอกประโยชน์และประยุกต์ใช้สิ่งที่กำหนดให้ ให้เป็นประโยชน์
4. การเขียนเป็นเรื่อง
 - 4.1 เขียนบทสนทนาของตัวละครคนในภาพ
 - 4.2 เขียนเรื่องลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากภาพ
 - 4.3.1 เติมคำลงในช่องว่างเพื่อให้เป็น เรื่องที่มีใจความสมบูรณ์
 - 4.3.2 นำคำที่กำหนดให้มาใช้ในเรื่องที่แต่งขึ้นเอง
 - 4.4 เขียนเรื่องราวจากภาพที่กำหนด
 - 4.5 อ่านตัวอย่าง เรื่องที่น่าสนใจและ เขียนจากหัวข้อที่กำหนดให้เลือก
และจากจินตนาการ

๖. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทดลองสอนเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ห้อง 1 ของโรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายประถม ในชั้นกลุ่มเล็กเพื่อปรับปรุง และ ประถมศึกษาปีที่ 2 ก และ 2 ข ของโรงเรียนสวนหลวง ซึ่งสังกัดกรุงเทพมหานคร ตั้งอยู่ที่อำเภอปทุมวัน เป็นกลุ่มตัวอย่างชั้นสนาม ทั้งนี้เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่า มีสิ่งแวดล้อมทั้งที่บ้านและทางโรงเรียนอยู่ในระดับของเด็กส่วนใหญ่ของกรุงเทพมหานคร และเพื่อให้ การทดลองนี้มีผลใช้ได้จริงกับเด็กในระดับชั้นนี้โดยทั่วไป

๗. เนื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ อันได้แก่สิ่งแวดล้อม ฐานะทางสังคม เศรษฐกิจ และการอบรมเลี้ยงดูของตัวอย่างประชากรแต่ละบุคคลจะมีผลโดยตรงต่อความคิดสร้างสรรค์ ดังนั้น จึงไม่ควรใช้การเปรียบเทียบระหว่างคน การวิจัยครั้งนี้ จึงใช้การเปรียบเทียบ คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทางภาษาก่อนและหลังการฝึกเพื่อค้นหาการที่เกิดขึ้นในแต่ละบุคคล

ขอตกลง เบื้องต้น

1. แบบฝึกและวิธีการสอนที่นำมาทดลองนี้ได้อธิบาย เป็นแบบฝึกและวิธีสอน เขียนแบบสร้างสรรค์
2. แบบสอบวัดความคิดสร้างสรรค์ในด้านภาษาที่นำมาใช้ เป็นผลงานวิจัยของ บังอร พุ่มสะอาด¹³ และพรณี เศษกำแหง¹⁴ ซึ่งมีความตรงตามเนื้อหาและเป็น

¹³ บังอร พุ่มสะอาด, "การศึกษาเปรียบเทียบองค์ประกอบของสมรรถภาพด้านสมอง ด้านความคิดอเนกนัยทางภาษา ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน" (ปริญญาบัณฑิตศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2517).

¹⁴ พรณี เศษกำแหง, "ความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ความวิตกกังวล และพฤติกรรมด้านความเป็นผู้นำของนักเรียนครู" (ปริญญาบัณฑิต การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2515).

แบบสอบที่เชื่อถือได้ เพราะมีการทดลองใช้วิเคราะห์ข้อสอบ ตลอดจนปรับปรุงไว้แล้ว และผู้วิจัยได้นำมาหาความเที่ยง (Reliability) กับกลุ่มตัวอย่างประชากรอีกครั้ง หนึ่ง

3. กลุ่มตัวอย่างประชากรที่เลือกมีความสามารถด้านการฟัง อ่าน สะกดคำ และเขียนได้เหมาะสมกับระดับประถมศึกษาปีที่ 2

ความไม่สมบูรณ์ของการวิจัย

1. ผู้วิจัยไม่อาจคุมสภาพการขาดเรียนของนักเรียนได้ และมีเด็กขาดสลับวัน กัน เป็นจำนวนมาก ซึ่งการขาดเรียนนี้มีผลโดยตรงกับประสิทธิภาพที่เกิดขึ้นในการสอน เขียนแบบสร้างสรรค์

2. ระยะเวลาที่ทำการทดลองสั้น ซึ่งถ้าจะให้ได้ผลแน่นอนแล้วการสอน เขียนแบบสร้างสรรค์นั้นควรค่อยเป็นค่อยไป และครูสอนต้องส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ของนักเรียนในทุกวิชาและทุกโอกาสที่เหมาะสมซึ่งผู้วิจัยไม่ใช่ครูประจำชั้น จึงทำได้เฉพาะ ในช่วงเวลาที่ทำการสอนวันละ 1 ชั่วโมง 30 นาที ถ้าระยะเวลาานกว่านี้เด็กจะมี พัฒนาการด้านความคิดสร้างสรรค์มากยิ่งขึ้น

3. บรรยากาศในการสอนมีเสียงรบกวนมาก บริเวณโรง เรียนแคบและมีเด็ก เป็นจำนวนมาก ผู้วิจัยไม่สามารถสร้างบรรยากาศให้ผ่อนคลายเพื่อสร้างสมาธิในการทำ งานของเด็กได้เท่าที่ควร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

แบบฝึกและคู่มือครูประกอบการฝึกจะเป็นแนวทางให้ครูประถมศึกษานำไปพัฒนา การเขียนแบบสร้างสรรค์ในวิชาภาษาไทย เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการ เรียน

การสอน ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรประถมศึกษาฉบับใหม่ (2521)

คำจำกัดความ

1. ความคิดสร้างสรรค์ในที่นี้ หมายถึง ความคิดขั้วแตก (Divergent thinking) ตามทฤษฎีของกิลฟอร์ด¹⁵ (Guilford) ซึ่ง กิลฟอร์ด ได้ให้ความหมายไว้ว่า การสร้างสรรค์เป็นความสามารถทั่ว ๆ ไปที่ทุกคนมี ไม่จำเป็นต้องเป็นบุคคลอาชีพใดโดยเฉพาะ ลักษณะเด่นของความคิดสร้างสรรค์ คือ การคิดแบบขั้วแตก (Divergent Thinking) ซึ่งมีลักษณะพิเศษ คือ ความยืดหยุ่น (Flexibility) ความคิดริเริ่ม (Originality) ความคล่องในการคิด (Fluency)

2. การเขียนแบบสร้างสรรค์ หมายถึง การเขียนที่แสดงออกซึ่งอารมณ์ความรู้สึกนึกคิดของผู้เขียน อันเกิดจากประสบการณ์เดิม สิ่งที่พบเห็นหรือสัมผัส และเขียนถ่ายทอดออกมาโดยมีลักษณะเฉพาะตัว ผลงานนั้นควรมีลักษณะใหม่ คือ อาจจะเป็นเรื่องใหม่ โคลงใหม่ หรือ แบบแผนโคลงกลอนอย่างใหม่ ข้อความหรือแม้แต่คำใหม่ ผลงานสร้างสรรค์ควร เป็นงานเขียนที่มีคุณค่าและไม่ขัดต่อวัฒนธรรมที่ดำรงมา

3. การสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ คือ การสอนที่มีจุดมุ่งหมาย ดังนี้

แมคคี¹⁶ (McKee) ได้ให้จุดมุ่งหมายการสอนเขียนแบบสร้างสรรค์ไว้ว่า

3.1 เพื่อให้โอกาสนักเรียน แสดงออกทางความคิด ความรู้สึกจากประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เขาพบมา

¹⁵J.P.Guilford, The Nature of Intelligence, (New York : McGraw-Hill Book Co., 1968), p.100.

¹⁶Paul McKee, "Creative Writing: An Instructional Job in Written Composition," McKee Language Service Bulletin, (New York: Houghton, 1955).

3.2 เพื่อส่งเสริมความสามารถทางวรรณคดีที่มีอยู่ในตัวเด็ก ให้สร้าง
 สรรคผลงานที่มีคุณค่าทางวรรณคดี ให้ความรู้สึก น่าสนใจ และมีลักษณะของภาษาที่ดี

3.3 ส่งเสริมและเข้าใจให้เด็กสนใจและซาบซึ้งในวรรณคดีที่ดี

3.4 มุ่งพัฒนาความสามารถทางภาษามากกว่ากระบวนการ เขียนอย่าง
 มีกฎเกณฑ์ (Traditional procedures)

4. คะแนนในขั้นหมายถึง คะแนนความคิดสร้างสรรค์ทาง ภาษา

5. นักเรียนในการทดลองกลุ่มเล็ก หมายถึงนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 หอง 1 โรงเรียนสาธิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. นักเรียนในการทดลองชั้นสนาม หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2
 หอง ก และ ข โรงเรียนสวนหลวง

7. คู่มือประกอบการใช้แบบฝึก หมายถึง ข้อเสนอแนะ วิธีการที่ใช้ในการทดลอง
 ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

8. แบบสอบ หมายถึง แบบสอบความคิดสร้างสรรค์ทาง ภาษา ซึ่งเป็นผล
 งานวิจัยของ บังอร พุ่มสะอาด¹⁷ และ พรณี เกษก่าแหง¹⁸

¹⁷ บังอร พุ่มสะอาด, เรื่องเดียวกัน.

¹⁸ พรณี เกษก่าแหง, เรื่องเดียวกัน.